

Literatura i Periodisme: de Josep Pla a Montserrat Roig

Codi: 106732
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503998 Filologia Catalana: Estudis de Literatura i Lingüística	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Ramon Panyella Ferreres
Correu electrònic: ramon.panyella@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Cap

Objectius

L'assignatura es proposa l'estudi del periodisme literari català durant el segle XX, específicament entre el període d'entreguerres (1919-39) i els primers anys de la restauració democràtica.

En concret, es tracta de:

- Conèixer la varietat de gèneres de la prosa periodística moderna en llengua catalana (columna, crònica seriada, reportatge, entrevista, la semblança...), amb una especial atenció al gènere de l'article literari i les seves diverses modalitats i enfocaments.
- Estudiar alguns dels principals autors catalans del segle XX que van conrear la prosa en l'àmbit de la premsa periòdica.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i respecte pels drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Aplicar conceptes, recursos i mètodes de l'anàlisi literària a la literatura catalana tenint en compte les seves fonts, la periodització de la història literària occidental i el context social.
- Demostrar domini de la normativa de la llengua catalana, dels seus fonaments lingüístics i de totes les seves aplicacions en l'àmbit acadèmic i professional.
- Elaborar estudis de caràcter històric sobre les tendències, els gèneres i els autors de la tradició literària catalana.
- Fer lectures i interpretacions crítiques de textos.
- Fer treballs escrits o presentacions orals efectius i adaptats al registre adequat.
- Identificar les principals tendències, els autors més significatius i les obres més representatives de la literatura catalana.
- Interpretar els textos literaris des de bases filològiques i comparatives.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en

llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar la informació d'acord amb l'ètica científica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar textos literaris des de bases filològiques i comparatistes i identificar models de llengua literària en textos catalans contemporanis.
2. Aplicar les eines informàtiques i saber consultar les fonts documentals específiques.
3. Comentar textos literaris, aplicant-hi els instruments adquirits i d'acord amb el context històric i sociocultural.
4. Descriure el context històric de la literatura catalana contemporània i relacionar obres amb el seu context històric i cultural.
5. Elaborar treballs d'acord amb l'ètica científica.
6. Elaborar, amb un nivell avançat, textos crítics sobre les tendències, els autors i les obres més significatives de la literatura catalana contemporània.
7. Exposar els coneixements sobre la història, l'art o altres moviments culturals.
8. Exposar i argumentar, de manera complexa, visions de conjunt sobre fenòmens de la literatura catalana contemporània.
9. Fer treballs escrits i presentacions orals efectives i adaptades al registre adequat.
10. Identificar les idees principals i les secundàries i expressar-les amb correcció lingüística.
11. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la seva relació amb les àrees humanes, artístiques i socials.
12. Interpretar la tradició cultural occidental a partir del segle XIX i fins a l'actualitat, i reconèixer amb detall en un text contemporani els trets de la tradició occidental.
13. Mantenir una actitud de respecte envers les opinions, valors, comportaments i pràctiques dels altres.
14. Potenciar la capacitat de lectura, interpretació i anàlisi crítica de textos literaris i lingüístics.
15. Produir textos escrits i orals amb correcció normativa.
16. Redactar assajos originals i complexos, amb domini de la bibliografia pertinent, sobre autors i obres del període contemporani.
17. Redactar comentaris de text amb sentit crític.
18. Redactar, amb un nivell avançat, assajos històrics i interpretatius sobre la tradició literària contemporània.
19. Treballar autònomament en l'estudi sincrònic i diacrònic de la llengua i la literatura catalanes.

Continguts

A. TEMES TEÒRICS/PROGRAMÀTICS

1. La relació entre periodisme i literatura. Prosa periodística i prosa literària: límits, espais de confluència. Periodistes i escriptors.
2. Els gèneres periodístics.
3. El periodisme d'entreguerres a Europa i a Catalunya.
4. Desclosa i evolució al llarg del segle XX de l'articulisme literari en llengua catalana

B. AUTORS. LECTURA I ANÀLISI DE TEXTOS

5. Anys 20/30: Josep Carner, Josep Pla, Josep M. de Sagarra, Carles Soldevila. Altres: Agustí Calvet "Gaziel", Eugeni Xammar, Just Cabot, Irene Polo, Josep M. Planes, Lluís Capdevila, Aurora Bertrana...

6. De la postguerra fins als anys 80: Joan Oliver, Pere Calders, Montserrat Roig, Josep M. Espinàs. Altres: Maria Aurèlia Capmany, Teresa Pàmies, Baltasar Porcel, Quim Monzó...

Metodologia

L'assignatura es distribueix en sessions teòriques i seminaris de lectura. Les sessions teòriques tenen un caràcter panoràmic i contextualitzador i van acompanyades del comentari de textos teoricocrítics. Les sessions dedicades a la lectura se centren en l'anàlisi de les obres de lectura obligatòria i d'altres textos complementaris. Es disposarà d'una llista d'obres i d'unes referències bibliogràfiques associades a cada lectura.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions es penjarà al Campus Virtual on l'alumnat podrà trobar la descripció detallada dels exercicis i pràctiques, els diversos materials docents i qualsevol informació necessària per a l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per raons sanitàries, el professorat informarà dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició (oral o escrita) sobre un text teòric o crític	15	0,6	3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18
Exposició, per part del professor, dels punts del programa; contextualització de les lectures escollides.	30	1,2	4, 7, 8, 13, 14
Tipus: Supervisades			
Anàlisi i discussió de textos periodístics, teòrics i crítics	20	0,8	1, 3, 4, 7, 10, 11, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Cerca bibliogràfica. Fonts i recursos documentals	30	1,2	2, 19
Comentari escrit de textos periodístics, teòrics i crítics, amb guiatge del professor	25	1	3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19
Lectura guiada de textos	20	0,8	1, 3, 4, 10, 14, 18

Avaluació

El sistema d'avaluació s'organitza en 4 tipus d'activitats o mòduls, cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

Mòdul d'assistència i participació, amb un pes global del 10%

Mòdul de presentacions orals, amb un pes global del 10% (cada estudiant haurà d'analitzar un text periodístic, teòric o crític)

Mòdul de proves escrites, amb un pes global del 50 % (un examen final sobre la matèria)

Mòdul de lliurament de treballs, en què s'avaluarà un treball escrit amb un pes global del 30%

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

El seguiment individualitzat a l'estudiant farà que s'adaptin lleugerament aquestes exigències. El sistema de recuperació preveu que es puguin realitzar proves diferents segons les necessitats d'aprenentatge de l'estudiant, amb l'objectiu de recuperar almenys un 50% de les activitats realitzades.

Per participar a la recuperació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura, i ha d'haver assolit en conjunt una qualificació entre el 3,5 i el 4,9. La nota màxima de la recuperació és un 5.

Per poder aprovar l'assignatura cal obtenir un 5. L'estudiant rebrà la qualificació de "no avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe, conferències, activitats complementàries	10%	1	0,04	13, 15
Exercicis i treballs	30%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Presentació orals	10%	2	0,08	2, 7, 14
Proves escrites	50%	4	0,16	1, 3, 4, 6, 8, 10, 15, 17, 18

Bibliografia

Al llarg del curs es proporcionarà a través del campus virtual una bibliografia més completa, especialment a propòsit dels autors i textos que es treballaran a classe.

ACOSTA MONTORO, José. *Periodismo y literatura* (2 vols.), Guadarrama, Madrid, 1973.

ANGULO EGEA, Maria (coord.). *Periodismo literario*, Editorial Fragua, 2010.

BONADA, Lluís. *L'obra de Josep Pla*, Ed. Teide, B. 1991 [«Bibliografia sobre Josep Pla i la seva obra», ps. 207-216].

- CASASÚS, Josep M. «El periodisme literari del segle XIX», *Anuari Verdaguer 1991* (Vic, 1992), ps. 9-18.
- CASASÚS, Josep M. *El periodisme a Catalunya*, Plaza & Janés, Barcelona, 1988.
- CASASÚS, Josep M. *El pensament periodístic a Catalunya*, Curial, Barcelona, 1987.
- CASASÚS, Josep M. *Pperiodisme català que ha fet història*, Proa, Barcelona, 1996.
- CHILLÓN, Lluís-Albert. *Literatura i periodisme*, Universitat de València, 1993.
- CHILLÓN, Lluís-Albert. *El reportatge novel·lat* (tesi doctoral). Universitat Autònoma de Barcelona, 1990.
- CHILLÓN, Lluís-Albert. *Literatura y periodismo. Una tradición de relaciones promiscuas*, Universitat Autònoma de Barcelona,
- ESPINET, Francesc i altres. *Prensa, comunicació i cultura a Catalunya durant el primer terç del segle XX*, Universitat Autònoma de Barcelona, 1989.
- FRANCÈS DÍEZ, M. ÀNGELS, *Feminisme, memoria i testimoni*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona, 2012.
- GIMFERRER, Pere. *Literatura catalana i periodisme*, Generalitat de Catalunya, 1996.
- GÓMEZ MOMPART, Josep Lluís. *La gènesi de la premsa de masses a Catalunya (1902-1923)*, Barcelona: Pòrtic, 1992.
- GRAUPERA, Jordi, Pròleg a ESPINÀS, Josep M., *Una vida articulada*, La Campana, Barcelona, 2013.
- GUILLAMET, Jaume. *Història del periodisme. Notícies, periodistes i mitjans de comunicació*, Aldea Global, Barcelona, 2003.
- GUSTÀ, Marina. *Els orígens ideològics i literaris de Josep Pla*, Curial, Barcelona, 1995.
- LEÓN GROSS, Teodoro. *El artículo de opinión*, Ariel, Barcelona, 1996.
- LÓPEZ-PAMPLÓ, Gonçal. «El moment editorial d'Irene Polo. Una proposta per a l'estudi de les relacions transtextuals en 'La fascinació del periodisme'», *Rivista Italiana di Studi Catalani*, n. 10 (2020), ps. 173-.
- MARÍN, Enric. *La premsa de Barcelona durant la Segona República*, Universitat Autònoma de Barcelona, 1989.
- ORTÍN, Marcel. *La prosa literària de Josep Carner*, Quaderns Crema, Barcelona, 1996.
- PLA, Xavier. *Jospe Pla. Ficció autobiogràfica i veritat literària*, Quaderns Crema, Barcelona, 1997.
- PRIETO I BERBEGAL, Albert, «Els periodistes dels anys trenta o el periodisme català de qualitat», *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*, n. XXIII (2012), p. 417-424
- file:///Users/enriccassany/Downloads/347698-Text%20de%20l'article-500791-1-10-20190107.pdf
- QUINTANA, Lluís. «Josep Pla: una reescriptura incessant». *Rivista Italiana di Studi Catalani*, n. 10 (2020), p. 189-201.
- SANTAMARIA, Núria. *Carles Soldevila, l'intel·lectual i l'escriptor (1912-1936)*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona, 2001.
- TORRENT, Joan i TÀSIS, Rafael, *Història de la premsa barcelonina*, Bruguera, Barcelona, 1966.
- Un segle de vida catalana*, Ed. Alcides, Barcelona, 1961: vol. I: ps. 156-160, 435-441; vol. II: ps. 732-741, 1194-1214.

UZCANGA MEINECK, Francisco (ed.). *La eternidad de un día. Clásicos del periodismo literario alemán (1823-1934)*, Acantilado, Barcelona, 2016.

XAMMAR, Eugeni. *Seixanta anys d'anar pel món*, Pòrtic, Barcelona, 1974.

https://arca.bnc.cat/arcabib_pro/ca/inicio/inicio.do (Arxiu de Revistes Catalanes Antigues)

Programari

Cap